

Hova tovább gazdasági növekedés? – A bővülés határán a digitalizáció a kulcs, avagy miért éppen az észtek és Kína termel okosabban?

Mátyás-Péter Tamás – Tósoki Samu

DOI: 10.14267/VILPOL2024.03.15

A világgazdaság 20. századból ismert extenzív növekedése – ami a népesség, a terület és a nyersanyagok bővüléséből áll – kezdi elérni a csúcspontját. A fenntarthatósággal kapcsolatos politikák jelentősége növekszik, a nyugati társadalmak (és a demográfiai átmenet végbemenésével lassan a fejlődő országok is) egyre nagyobb mértékben elöregednek. Olyan országok számára, ahol a népesség csökken, nyersanyagban szegény a gazdaság és alapját a szolgáltató szektor adja, az extenzív növekedés már nem lehetséges út.

Az intenzív növekedés, mely erőforrásaink hatékonyabb elosztását jelenti, legkönnyebben a termelékenység növekedésével érhető el. A globális termelékenység azonban a '70-es években lassulni kezdett, majd a 2008-as pénzügyi világválság újabb pofont adott neki. Így az előttünk álló feladat a termelékenység növelése, hogy átállhassunk egy intenzív növekedési pályára. Ebben lehet kulcsszerepe a digitalizációnak. A társadalmunk alkalmazkodóképességét a digitális gazdaság fejlesztésén keresztül közelíthetjük a technológia üteméhez, ezzel kiaknázva az intenzív növekedésben megbújó potenciált.

A kínai gazdaságpolitika az extenzív, népességnövekedésnek köszönhető fejlődés évtizedei után pontosan ezzel az iránnyal próbálkozik. A 2010 és 2020 közötti időszakban Kína digitális gazdasága folyamatosan nőtt, átlagosan 8,7%-kal. A növekedés motorja a feltörekvő középosztály által üzemeltetett KKV-k erőteljes digitalizációja, amit kiegészít a kormányzat inkluzív támogatási rendszere. Az országban az IKT szektor foglalkoztatáshoz való hozzájárulása alulról közelíti az OECD átlagot, viszont az ágazat relatív munkatermelékenysége az aggregált munkatermelékenységhez viszonyítva magasabb, mint az OECD országokban. Tehát az IKT szektor jobban hajtja a gazdaságot, mint az OECD országokban, azaz úgy tud a gazdaság motorja lenni, hogy foglalkoztatás tekintetében gyengébb adatokat produkál. Ez tulajdonképpen csak a digitális gazdaság még nagyobb potenciálját jelenti, hiszen foglalkoztatás kapacitás tekintetében úgy tűnik, még van tér a gazdaságban. Mi történik tehát Kínában? A digitális gazdaság úgy követel egyre fontosabb helyet magának a gazdaságfejlesztésben, hogy növekedésének magját a termelékenység bővülése adja.

Jó példaként nem kell Kínáig menni. Az észtt beruházásokban az EU átlaghoz képest majdnem kétszer akkora súlyt képviselt az IKT szektorba való investálás. A digitális hatékonyságban Észtország az EU átlaghoz mért évtized eleji 60%-os szintjéről 109%-ra nőtt, míg egy millió főre vetítve az országban található a legtöbb startup a világon. Ez nagyban köszönhető a vállalkozóbarát közigazgatásnak: az „e-residency” kezdeményezésükkel állampolgárság vagy akár országban tartózkodás nélkül minimális bürokratikus kötöttségekkel indíthat bárki vállalkozást napokon belül. Észtországban az innovatív KKV-k aránya az EU átlagot messze meghaladta. Az állami és a privát szektor digitális átállása lehetővé tette az intenzív, uniós szinten kiemelkedő gazdasági növekedést a nagymértékű elvándorlás és elöregedés mellett, jelentős természeti erőforrás birtoklása nélkül. Az ország GDP-je a 2010-es évek során majdnem 20 százalékponttal közeledett az EU-átlaghoz (ami a KKE régió második legnagyobb növekedését jelenti).

A recept kettős: egyszerre kell az államnak teret nyitni a gazdaságban az okos megoldások számára a közterhek csökkentésével, emellett pedig olyan támogatói teret kialakítani, ahol a gazdaság gerincét adó KKV-k hosszú távú növekedési pályára tudnak állni. Egy kreatív gazdaságban úgy érhető el az intenzív növekedés, ha az állam támogató politikája és a minőségi oktatás táptalaja a magas hozzáadott értékű termelésnek.

Forrás

Dieppe, A. (Ed.). (2021). *Global Productivity: Trends, Drivers, and Policies*. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-1608-6

Friedman, Thomas L. (2018). *Köszönet a késésért, Optimisták kalauza a boldoguláshoz a gyorsulás korában*. HVG Kiadó, Budapest

Herrero, A., és Xu, J. (2018). *How big is China's digital economy?* Letöltés helye: <https://www.bruegel.org/working-paper/how-big-chinas-digital-economy>. Letöltés ideje: 2024.01.28

Központi Statisztikai Hivatal. (2020). *Népesedési világnap, 2020*. Letöltés helye: https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nepesedesi_vilagnap/2020/index.html Letöltés ideje: 2024.04.22.